

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

عنوان:

**بررسی فراوانی، علل و پیامدهای انواع روشهای از شیر گرفتن در کودکان
تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۴۰۰**

نگارنده:

بهار حسن تبار

استاد راهنما:

دکتر شیرین شهبازی صیقلده

استاد مشاور:

دکتر اعظم رحمانی

دکتر Defne Engür

۱۴۰۰

چکیده فارسی

بررسی فراوانی، علل و پیامدهای انواع روشهای از شیر گرفتن در کودکان تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۴۰۰

سابقه و هدف: از شیر گرفتن ممکن است به معنای قطع کامل شیردهی و یا آغاز تدریجی تغذیه تکمیلی باشد. براساس مطالعات، درصدی از موارد قطع شیردهی با روش های سنتی و با استفاده از دارو و مواد خوراکی و شیمیایی معمولا به صورت بی مقدمه و نادرست صورت می گیرد که ممکن است پیامدهای نامطلوبی را ایجاد نماید. پژوهش حاضر جهت بررسی فراوانی، علل انواع روشهای از شیر گرفتن در کودکان صورت گرفته است. در این مطالعه از شیر گرفتن به معنی قطع کامل شیردهی توسط مادر است.

مواد و روش ها: این مطالعه یک مطالعه مقطعی گذشته نگر است که در سال ۱۴۰۰ در مراکز بهداشتی درمانی وابسته به علوم پزشکی تهران انجام شد. ۴۲۰ جفت مادر-کودک (dyad) از طریق روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. ابتدا ۱۴ منطقه شهر تهران به صورت تصادفی به عنوان خوشه انتخاب شده و سپس نمونه ها به روش مستمر از طریق نمونه گیری آسان انتخاب و وارد مطالعه شد. ابزار گردآوری داده ها در این پژوهش چک لیست محقق ساخته حاوی ۳۰ سوال بود. بعد از جمع آوری اطلاعات و ثبت در نرم افزار SPSS ۲۷، داده ها با استفاده از روشهای آمار توصیفی (تعداد، درصد) آنالیز شدند.

یافته ها: نتایج این مطالعه نشان داد میانگین سن کودک در زمان توقف شیر مادر ۲۱/۴۹ ماه بوده است. احساس کافی بودن مدت زمان شیردهی با ۸۴/۳ درصد بیشترین دلیل از شیر گرفتن کودکان اعلام شد. استفاده از مواد شیمیایی با ۴۱/۲ درصد بیشترین روش از شیر گرفتن کودک بود. ۳۱/۹ درصد اعلام کردند از شیر گرفتن فرزند آخرشان بین ۷ تا ۱۴ روز طول کشیده است. احساس رهایی از مشکلات شیردهی با ۵۱/۲ درصد بیشترین پیامد مثبت از شیر گرفتن از نظر مادران مورد پژوهش بوده است. بیشترین پیامد منفی از شیر گرفتن کودک برای مادران مورد پژوهش احساس گناه و احساس پشیمانی با فراوانی ۲۹/۸ درصد و ۲۸/۱ درصد بود. یافته دیگر این مطالعه انتخاب روش و زمان از شیر گرفتن بدون مراجعه به کادر درمان بود بطوریکه اکثریت مادران یعنی ۶۵٪ آنها بدون مراجعه به کادر درمان با شیوه های سنتی اقدام به از شیر گرفتن کودک خود نموده بودند.

نتیجه گیری: با توجه به یافته های این مطالعه، مادران زمانی که احساس می کنند شیر دادن به کودک کافی است آنها را از شیر می گیرند. درصد بالایی از مادران از روش های سنتی از شیر گرفتن استفاده کرده و برای از شیر گرفتن کودک به کادر درمان مراجعه نمی کنند می توان پیشنهاد داد مادران زمان از شیر گرفتن را به حدود ۲ سالگی موکول نمایند. همچنین مادران باید با شیوه ها و روش های از شیر گرفتن ایمن آشنا شوند تا کودکان آنها این مرحله حیاتی از زندگی خود را به سلامت سپری کنند.

کلیدواژه ها: از شیر گرفتن، قطع شیردهی، علل از شیر گرفتن، روش از شیر گرفتن، پیامدهای از شیر گرفتن

Tehran University of Medical Sciences
School of nursing and midwifery

Title:

**Investigation of the frequency, related factors and
outcomes of different methods of weaning of children
covered by health centers affiliated to Tehran University
of Medical Sciences in 2020**

**"A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for Master of
Science (MSc) Degree"**

By

Bahar Hassantabar

Supervisor:

Dr. Shirin Shahbazi

Consultant:

**Dr. Defne Engür
Dr. Azam Rahmani
Dr. Shima Haghani**

2020

Abstract

Investigation of the frequency, related factors and outcomes of different methods of weaning of children covered by health centers affiliated to Tehran University of Medical Sciences in 2020.

Weaning may mean the complete cessation of breastfeeding (an “abrupt” or final wean) or, as described here, a gradual process of introducing complementary foods to the infant’s diet while continuing to breastfeed. Planned wean occurs when the mother decides to stop exclusive breastfeeding without receiving infant’s cues about readiness for this change. Based on studies there is a percentage of the cessation of breastfeeding which starts abrupt and inappropriately and can cause negative outcomes. The aim of this study is to investigate the frequency, related factors and outcomes of different methods of weaning of children covered by health centers affiliated to Tehran University of Medical Sciences in 2020.

Materials and Methods: This study was a retrospective cross-sectional study that was conducted in 2020 in health centers affiliated to Tehran Medical Sciences. 420 dyad of mother and their children were selected through multi-stage cluster sampling. First, 14 districts of Tehran were randomly selected as clusters and then the samples were selected by continuous sampling and were selected for the study. The data collection tool in this study was a checklist containing 30 questions. After collecting information and recording in SPSS 27 software, the data were analyzed and reported in 1400 using descriptive statistical methods (number, percentage).

Results: The results of this study showed that the mean age of the child at the time of weaning was 21.49 months. The most common reason for weaning was of the adequacy of breastfeeding in 84.3% cases. The use of chemicals with 41.2% was the most common method of weaning the baby. 31.9% stated that it took 7 and 14 days for them to wean their child. Feeling relieved from breastfeeding complications was the most common positive outcome of weaning (51.2%) and the most negative consequences of weaning for the mothers were guilt and regret with a frequency of 29.8% and 28.1%. Weaning time had a significant correlation with infant independence ($p = 0.006$) as well as infant self-reliance ($p = 0.031$) so that children who were more independent and self-sufficient were older at weaning. Furthermore, majority of mothers (65%) did not go to the medical staff to choose the method and time of weaning.

Conclusion: according to the findings of this study, it can be concluded that a high percentage of mothers have used traditional methods of weaning and the majority of them have not visited a doctor to wean their baby. As a result, mothers need special training about the methods and types of weaning in order to be able to wean their children safely and postpone the weaning process when the child is 2 years old.

Key words: Weaning, Breastfeeding cessation, Weaning outcome, Weaning reasons, Traditional weaning methods